

Il-Papa Franġisku jistieden lilna lkoll matul dan ix-xahar, biex ningħaqdu flimkien u nitolbu sabiex l-Insara u r-religjonijiet l-oħra li qegħdin fil-minoranza fil-pajjiżi Asjatiċi jkunu jistgħu jipprattikaw il-fidi tagħhom bil-libertà kollha.

Qari: *Rakkont tal-laqqgħa li l-Papa Franġisku kellu ma' grupp żgħir ta' refuġati Musulmani fil-Bangladesh*

"F'isem kulħadd, f'isem dawk li ppersegwitawkom, dawk li wegġgħukom, fuq kollox, tal-indifferenza tad-dinja, jien nitlobkom maħfra," il-Papa Franġisku qal lir-refuġjati waqt laqqgħa inter-religjuża fit-tieni jum tal-vjaġġ tiegħu ta' tlett ijiem fil-Bangladesh. "Issa nappella lill-qalb kbira tagħkom, biex intom tagħtuna l-maħfra li qed nitolbu."

Il-Papa qal dan il-kliem f'għeluq il-laqqgħa ta' talb inter-religjuż għall-paċi fil-ġnien tad-dar tal-Arcisqof, fejn hu ltaqa' ma' grupp żgħir ta' Rohingya magħmul minn tnax-il raġel, żewġt ibniet u żewġ nisa, li kienu jirrapreżentaw tliet familji. Dan il-grupp ngieb fil-belt kapitali tal-Bangladesh mill-kampijiet tar-refuġjati fix-Xlokk tal-pajjiż sabiex ikollu l-opportunità jiltaqa' ma' Papa Franġisku. Dawn is-sittax-il persuna kienu fost il-mewġa ta' 625,000 Rohingya li kienu ħarbu mill-vjolenza li faqqgħet fl-Istat Rakhine fil-Mjanmar lejn l-aħħar t'Awwissu.

Uħud mir-refuġjati nfaqqgħu jibku meta rrakkuntaw lil Papa Franġisku l-ħruxijiet, fosthom l-allegat qtil ta' qrabathom, nisa stuprati u atroċitajiet oħra, li huma esperjenzaw jew li kienu xhieda tagħhom meta ħarbu lejn il-Bangladesh mid-djar u l-villagġi tagħhom fil-Myanmar fejn il-maġġoranza huma Buddisti. Bl-għajjnuna ta' tliet interpreti l-Papa sema' u kellem lir-Rohingya individwalment. Il-Papa żammilhom idejhom u melles lil kull wieħed minnhom fuq rasu. Hu deher kommiss b'dak li kienu qed jirakkuntawlu.

"Ejja ma nagħlqux qlubna, ejja ma nħarsux in-naħa l-oħra, il-preżenza ta' Alla llum tissejjaħ ukoll Rohingya," qal Papa Franġisku.

Mulej, inti l-blata tiegħi, inti s-sur tiegħi, inti l-fortizza tiegħi.

Għandek nistkenn meta jkollu l-għawġ u l-inkwiet

għax inti l-kenn tiegħi, inti l-mistrieħ tiegħi.

Kemm hi kiefra, Mulej, li ħafna drabi madwar id-dinja,

l-isem mill-aktar qaddis tiegħek qed jiġi msejjaħ

biex jiġġustifika l-vjolenza kontra bnedmin oħra bħalna.

Mulej, għalik m'hemmx Nisrani, jew Lhudi, jew Mussulman jew Buddist!

Għalik m'hemmx Ewropew, jew Afrikan, jew Amerikan jew Asjatiku!

Għalik aħna lkoll bnedmin, ilkoll xbieha tiegħek, ilkoll uliedek!

X'hasra li aħna membri tal-familja umana,
u għandna bżonn lil xulxin u niddependu minn xulxin
u mbagħad nispiċċaw niġġieldu bejnietna u nagħmlu d-deni lil xulxin,
jekk mhux ukoll inwettqu atrocitajiet f'ismek!
Mulej dawn ir-refjuġati Musulmani sabu ruħhom f'baħar ta' inkwiet.
Bħalma gralek int meta kont għadek tarbija,
huma kellhom jaħrabu minn djarhom.
Kun int Mulej il-blata tagħhom, il-kenn tagħhom, il-mistrieħ tagħhom.
Kun int is-salvazzjoni tagħhom u agħtihom l-għajnuna sabiex ma jaqtgħux qalbhom.
Mulej, meta kont żgħira, qisni kont naħseb li l-insara biss huma ppersegwitati.
Iżda illum naf li l-persekuzzjoni mhijiex limitata għall-insara biss.
Illum tant nisimgħu bl-ISIS u l-kefrija tagħhom.
Għinna Mulej ħalli ma npoġġux lil kulħadd f'keffa waħda
u naħsbu li l-Musulmani jaħqru u jippersegwitaw lill-minoranzi reliġjużi f'pajjiżhom
u ninsew li huma wkoll jistgħu jkunu vittmi ta' persekuzzjoni
minħabba t-twemmin tagħhom.
Għalhekk il-Papa jixtieq li aħna nitolbu għal kull min hu ppersegwitat fid-dinja,
hi x'inhil r-reliġjon tiegħu, għax aħna lkoll ħolqien t'Alla.
Hu ma jridx li aħna nagħlqu qlubna, u nħarsu n-naħa l-oħra.
Anzi, hu jridna nerfgħu parti mill-ħtija ta' din it-traġedja,
għax aħna wkoll parti mil-indifferenza tad-dinja.
Mulej, aħfirli għax jien ftit li xejn nitlob għal dawk ta' reliġjonijiet oħra
li huma ppersegwitati f'pajjiżhom minħabba li huma f'minoranza.
Mulej dawwal il-moħħ tal-bnedmin madwar id-dinja kollha,
sabiex irawmu atmosfera ta' rispett lejn xulxin,
kif ukoll sabiex ifittxu joħolqu djalogu bejniethom,
speċjalment f'dawk il-pajjiżi fejn hemm minoranzi reliġjużi jew etniċi,
biex b'hekk jikbru l-ftehim u l-għaġda bejniethom.
Jalla kulħadd ikun jista' jħaddan twemminu
u jesprimi l-konvinzjonijiet u l-fidi tiegħu mingħajr biża' u bla tixrid ta' demm.
B'hekk ukoll kulħadd ikun jista' jagħti kontribut
skont il-valuri spiritwali li jħaddan biex tinħoloq soċjetà ġusta u paċifika.

Kant

Qari: *Silta mid-diskors ta' Papa Franġisku f'Myanmar f'Novembru li għadda.*

Ma nistgħux nibqgħu iżolati minn xulxin. Jekk aħna msejħin biex inkunu magħqudin, u x'inhil l-iskop tagħna, irridu negħlbu kull forma ta' nuqqas ta' ftehim, ta' intolleranza, ta' preġudizzju u ta' mibegħda. Kif nistgħu nagħmlu dan? Kliem il-Buddha joffri gwida lil kull wieħed minna:

"Egħleb ir-rabja bin-nuqqas ta' rabja, egħleb il-ħażin bit-tjieba, egħleb ix-xeħħa bil-ġenerożità, egħleb lill-giddieb bil-verità" (Dhammapada, XVII, 223). It-talba attribwita lil San Franġisk ta' Assisi tesprimi l-istess sentimenti: "Mulej, agħmilni strument tal-paċi tiegħek. Fejn hemm il-mibegħda, ħallini nhegġegħ l-imħabba, fejn hemm il-ħtija ħallini nferrex il-maħfra, [...] fejn hemm id-dlam ħallini nkebbes id-dawl, fejn hemm in-niket ħallini nkebbes il-ferħ."

Jalla dan il-Għerf ikompli jispira kull sforz biex jippromwovi l-paċenzja u biex nifhmu lil xulxin, u sabiex ifejjaq il-feriti li ħallew il-kunflitti li matul is-snin firdu nies ta' kulturi differenti, gruppi etniċi u ta' fehmiet reliġjużi differenti. Sforzi bħal dawn qatt ma huma biss il-prerogattivi tal-mexxejja reliġjużi, u lanqas m'huma r-responsabbiltà esklussiva tal-Istat. Pjuttost, hija s-soċjetà kollha kemm hi, dawk kollha li huma preżenti fi ħdan il-komunità, li għandhom jaħdmu flimkien sabiex jingħelbu l-kunflitti u l-ingustizzja. Madankollu hija r-responsabbiltà partikolari tal-mexxejja ċivili u reliġjużi sabiex jiżguraw li kull vuċi tinstema', u hekk l-isfidi u l-ħtiġijiet tal-mument jistgħu jingħarfu b'mod ċar u jingħataw attenzjoni fi spirtu ta' imparzjalità u solidarjetà reċiproka.

Mulej, agħtina l-għaqal ħalli nifhmu li d-differenzi fit-twemmin tagħna m'għandhomx ikunu sors ta' firda u sfiduċja u suspetti f'xulxin.

Anzi għandna nfittxu t-tajjeb li hemm f'kull reliġjon ħalli dawk il-prinċipji u l-valuri jressquna lejn l-għaqda, lejn il-maħfra u t-tolleranza, kif ukoll lejn sapport lil xulxin.

Mulej, agħti d-dehen u l-kuraġġ lill-mexxejja tal-pajjiżi, speċjalment dawk Asjatiċi, sabiex iħallu lil kulħadd jipprattika l-fidi bil-libertà kollha.

B' hekk id-dinja tkun tista' timxi 'l quddiem u tissaħħaħ l-għaqda fost il-popli.

Jalla lkoll nagħmlu dak li Papa Franġisku qal fil-Myanmar: "Ejjew ngħinu lill-Buddisti, lill-Kattoliċi u lill-bnedmin kollha sabiex jistinkaw għal aktar armonija fil-komunitajiet tagħhom."

Jalla l-mexxejja reliġjużi jagħtu eżempju u, skont it-tradizzjonijiet spiritwali rispettivi tagħhom, ifittxu t-triq li tkun ibbażata fuq il-kompassjoni u l-imħabba, u li twassal għal fejqan, ftehim u rispettt reċiproku.

Mulej, il-Papa qatt ma jieqaf ifakkarna li aħna lkoll għandna r-responsabbiltà biex naħdmu flimkien favur il-paċi.

Għalhekk Mulej, agħtina l-għerf biex insibu mezz biex inġibu s-sliem u l-għaqda bejnietna

u biex negħlbu l-kunflitti u l-ingustizzja, speċjalment fil-komunitajiet tagħna.

Kant

Nitolbu flimkien

Nitolbu sabiex f'pajjiżi fejn hemm il-konflitti minħabba r-religjon, il-mexxejja religjużi jagħmlu sforz biex ikun hemm aktar kooperazzjoni bejn il-komunitajiet differenti.

Nitolbu ... Ismagħna nitolbuk Mulej.

Nitolbuk Mulej sabiex il-mexxejja fil-pajjiżi fejn hemm il-konflitti, speċjalment il-mexxeja tal-pajjiżi Asjatiċi, jagħmlu l-isforz sabiex iheggu liċ-ċittadini kollha għal iktar impenn għall-avvanz tal-paċi, is-sigurtà u l-prosperità li ma teskludi lil ħadd.

Nitolbu ... Ismagħna nitolbuk Mulej.

Nitolbu wkoll għal dawk li jkollhom iħallu pajjiżhom minħabba l-persekuzzjoni religjuża, sabiex isibu min jilqagħhom u jagħtihom l-għajnuna li għandhom bżonn.

Nitolbu ... Ismagħna nitolbuk Mulej.

Nitolbu għal kull min għaddej minn xi forma ta' persekuzzjoni jew ingustizzja, sabiex ipogġi t-tama tiegħu fil-Mulej u biex jissaħħaħ fil-fidi.

Nitolbu ... Ismagħna nitolbuk Mulej.

Nitolbu wkoll sabiex in-nies fid-dinja kollha jwarrbu d-differenzi ta' bejniethom u jaraw dawn id-differenzi bħala mezz kif jistgħu jkabbru l-għarfien tagħhom. B'hekk huma jkunu jistgħu jgħinu lil xulxin billi jippruvaw jifhmu u jagħdru lil xulxin.

Nitolbu ... Ismagħna nitolbuk Mulej.

Nitolbu għalina lkoll ħalli nħarsu lejn ħutna li huma ppersegwitati u nitgħallmu minnhom li meta nkunu għaddejmin minn żmien diffiċli, xorta għandna nibqgħu fidili lejn il-Mulej.

Nitolbu ... Ismagħna nitolbuk Mulej.